

İnternet ve Nefroloji

Tekin Akpolat

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Nefroloji Bilim Dalı, Samsun

Nefroloji Dergisi 2004;13 (2) 64-70

İnternet kullanımının yaygınlaşması her alanı etkilemiştir. Tıp ve sağlık en çok etkilenen alanlardandır. İnternet ortamındaki bilgilere hastaların kolaylıkla ulaşabilmesi internetin tıp ve sağlık üzerindeki etkilerini artırmıştır. Bu yazının amacı nefroloji pratiğinde internetin kullanım alanlarını tartışmak ve popüler web sayfaları aracılığı ile bu kullanım alanlarına örnekler vermektir. Genel olarak, Türkçe içerikli web sayfası sınırlı olmakla birlikte geçmiş yıllara kıyasla çok fazladır. Her ay yeni web sayfaları internet kullanıcılarının hizmetine sunulmaktadır. Nefroloji özeline bakıldığı zaman ise Türkçe web sayfa sayısı çok sınırlıdır.

Sağlık alanında internet kullanımı mesleki eğitim, hasta eğitimi ve toplumsal eğitimi kolaylaştırabilir. Web sayfası hazırlayıcılarının sağlık danışmanı kullanmaması veya hasta insanların maddi çıkar için sömürülmesi bu eğitim hedeflerinin sapmasına veya yanlış yönlendirmelere neden olabilir.

Mesleki eğitim hedeflerine ulaşmak için internetin sunduğu başlıca olanaklar:

1. Ülkemizde ve dünyada hekimlik koşulları ve yasaları öğrenmek,
2. Tıbbi gelişmeleri takip etmek,
3. Tıbbi doküman sağlamak,
4. Tartışma gruplarına katılmak,
5. Hasta danışmaktır.

Hasta eğitimi için internetin sunduğu başlıca olanaklar:

1. Hastalıklar hakkında bilgi edinmek,
2. Tıbbi gelişmeleri takip etmek,
3. Tıbbi doküman sağlamak,
4. Tartışma gruplarına katılmak, aynı hastalığa sahip hastalarla sorunları paylaşmak,
5. Hekimle iletişimidir.

Toplumsal eğitim hedeflerine ulaşmak için internetin sunduğu başlıca olanaklar:

1. Hastalıklar hakkında bilgi edinmenin kolaylaşması ve sağlık ansiklopedileri,
2. Tıbbi gelişmeleri takip etmek,
3. Tıbbi doküman sağlamaktır.

Bu sayılanlar dışında da mesleki eğitim, hasta eğitimi ve toplumsal eğitim konusunda çok sayıda olanak vardır. İnternet ortamında sınırsız ve denetimsiz bilginin toplum sağlığını olumsuz etkileyebileceğini bir kez daha hatırlatmak isterim.

İnternet Üzerindeki Bilgiye Nasıl Ulaşabiliriz?

İnternet hakkında bilgi sahibi olmanın en iyi yolu internet ortamında dolaşmaktır. Kılavuz olmadan dolaşmak internet ortamında kaybolmamıza neden olur. İnternet ortamında dolaşırken kullanıcılara kılavuzluk edecek web sayfaları vardır:

1. Arama motorlarının web sayfası,
2. Popüler web sayfalarının listeleri,
3. Kurumların web sayfaları,
4. Kitap, dergilerden önerilen web sayfaları.

Nefroloji ile doğrudan ilgili web sayfaları

Nefroloji konusunda Türkçe web sayfası sayısının sınırlı olması nedeni ile İngilizce web sayfaları ile başlamak istiyorum. Önemli bulduğum web sayfalarının adreslerini tekrarladım.

<http://www.kidney.org/>

Bu sayfa Ulusal Böbrek Vakfının (National Kidney Foundation) sayfasıdır. Ana sayfadan hasta-aile eğitimi, hekim bilgilendirilmesi ve Ulusal Böbrek Vakfı tarafından hazırlanan klinik kılavuzlara ulaşmak mümkündür.

<http://www.kidney.org/professionals/kdoqi/index.cfm> ve <http://www.kidney.org/professionals/kdoqi/guidelines.cfm> sayfalarından ulaşılacak klinik kılavuzlar şunlardır:

- Diyaliz hastalarında kardiyovasküler hastalıklar,

- Kronik böbrek hastalığında kemik metabolizması ve hastalıkları,
- Kronik böbrek hastalığı,
- Kronik böbrek hastalığında lipid metabolizması bozuklukları,
- Hemodiyaliz yeterliliği,
- Periton diyalizi yeterliliği,
- Kronik böbrek yetmezliğinde anemi tedavisi,
- Vasküler girişim yolu,
- Kronik böbrek yetmezliğinde beslenme.

Bu sayfadan klinik davranış planı hakkında bilgi edinmek de mümkündür.

<http://www.usrds.org/>

United States Renal Data System (USRDS, Birleşik Amerika Böbrek Data Sistemi) resmi web sayfasıdır. USRDS son dönem böbrek yetmezliği ile ilgili verileri toplayan, analiz eden ve dağıtan bir veri toplama sistemidir. Ana sayfadan yıllık veri raporları ve nefroloji ile ilgili çok sayıda kuruluş, dergi ve kaynaklarla ilişkili web sayfalarına ulaşmak mümkündür.

<http://www.usrds.org/links.htm> sayfası aracılığıyla ulaşılabilir web sayfaları aşağıdadır.

Organizasyonlar

- **American Kidney Fund AKF**
<http://www.akfinc.org/>
- **American Nephrology Nurses' Association (ANNA)**
<http://anna.inurse.com/>
- **American Society for Artificial Internal Organs (ASAIO)**
<http://www.asaio.com/index.htm>
- **American Society of Nephrology ASN**
<http://www.asn-online.org/>
- **American Society of Pediatric Nephrology (ASPEN)**
<http://www.aspneph.com/>
- **American Society of Parenteral / Enteral Nutrition ASN**
<http://www.clinnutr.org/>
- **American Society of Transplantation (AST)**
<http://www.a-s-t.org/index.htm>
- **Association for the Advancement of Medical Instrumentation (AAMI)**
<http://www.aami.org/>
- **Australian Kidney Foundation**
<http://www.kidney.org.au/>
- **ANZDATA**
<http://www.anzdata.org.au/>

- **Canadian Institute for Health Information (CIHI)**
<http://secure.cihi.ca/cihiweb/splash.html>
- **Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS);**
(HCFA) <http://cms.hhs.gov/>
- **Centers for Disease Control and Prevention (CDC)**
<http://www.cdc.gov/>
- **Dept. Of Health & Human Services (HHS)**
<http://www.dhhs.gov/>
- **Dialysis Outcomes Quality Initiatives (DOQI™) (NKF)**
<http://www.kidney.org/professionals/kdogi/index.cfm>
- **ECRI**
<http://www.healthcare.ecri.org/>
- **End-Stage Renal Disease (ESRD) Networks**
<http://www.esrdnetworks.org/index.htm>
- **Environmental Protection Agency (EPA)**
<http://www.epa.gov/>
- **European Renal Association (ERA-EDTA)**
<http://www.era-edta.org/>
- **European Dialysis and Transplant Nurses Association (EDTNA/ERCA)**
<http://www.edtna-erca.org/>
- **Fed Stats**
<http://www.fedstats.gov/>
- **Food and Drug Administration (FDA)**
<http://www.fda.gov/>
- **French Language PD Registry**
<http://www.rdplf.org/>
- **International Health Care Worker Safety Center**
<http://www.med.virginia.edu/medcntr/centers/epinet/>
- **International Society of Nephrology (ISN)**
<http://www.isn-online.org/>
- **International Society for Peritoneal Dialysis (ISPD)** <http://www.ispd.org/>
- **International Transplant Nurses Society (ITNS)**
<http://www.itns.org/>
- **Italian Society of Nephrology** <http://www.sin-italia.org/defaulte.htm>
- **Japanese Society for Dialysis Therapy**
<http://www.the-convention.co.jp/jsdt2002/>
- **Kidney Foundation of Canada**
<http://www.kidney.ca/index-eng.html>
- **Medicare** <http://www.medicare.gov/>
- **Medicare Payment Advisory Commission (MedPAC)**
<http://www.pprc.gov/>

- **Minneapolis Medical Research Foundation (MMRF)**
<http://www.mmrfweb.org/>
- **National Association for Nephrology Technicians/Technologists (NANT)**
<http://www.nephroworld.com/nant.asp>
- **National Guideline Clearinghouse**
<http://www.guidelines.gov/>
- **National Institute of Diabetes and Digestive and Kidney Diseases (NIDDK)**
<http://www.niddk.nih.gov>
- **National Institute of Health (NIH)**
<http://www.nih.gov/>
- **National Kidney Foundation (NKF)**
<http://www.kidney.org/>
- **National Kidney Foundation Singapore**
<http://www.nkfs.org/>
- **National Kidney Research Fund (İngiltere)**
<http://www.nkrf.org.uk/>
- **National Renal Administrators Association (NRAA)** <http://www.nraa.org/>
- **The NephCure Foundation**
<http://www.nephcure.org/>
- **Occupational Safety and Health Administration OSHA**
<http://www.osha.gov/>
- **Polycystic Kidney Research Foundation PKR**
<http://www.pkdcure.org/home.htm>
- **Quality Assurance in Renal Replacement Therapy in Germany (Quasi Niere)**
<http://www.quasi-niere.de/>
- **Renal Physicians Association (RPA)**
<http://www.renalmd.org/>
- **RenalWEB**
<http://www.renalweb.com/>
- **Southeastern Organ Procurement Foundation (SEOPF)**
<http://www.seopf.org/>
- **Spanish Society of Dialysis and Transplantation (SEDYT)**
<http://www.sedyt.org/>
- **TransWeb (All about transplantation and donation)**
<http://www.transweb.org/>
- **UK Renal Registry**
<http://www.renalreg.com/home.htm>
- **United Network for Organ Sharing (UNOS)**
<http://www.renalreg.com/home.htm>
- **US Census Bureau** <http://www.census.gov/>
- **WebMD**
<http://www.webmd.com/>

- **World Kidney Fund (WKF)**
<http://www.worldkidneyfund.org/>

Nefroloji Kaynakları

- **Doctor's Guide to the Internet**
<http://www.webmd.com/>
 - **Hypertension, Dialysis and Clinical Nephrology**
<http://www.medtext.com/hdcn.htm>
 - **Kidney**
<http://www.webmd.com/>
 - **Internet Nephrology Resources**
<http://www.thekidney.org/>
 - **National Library of Medicine**
<http://www.nlm.nih.gov/>
 - **NLM MEDLINE plus Health Information**
<http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/kidneyfailedialysisandtransplantation.html>
 - **Nephrology Analytical Services**
<http://www.nephrology.org/index.htm>
 - **Nephron Information Center**
<http://nephron.com/index.shtml>
 - **Nephrology Rounds**
<http://www.nephrologyrounds.org/>
 - **Peritoneal Dialysis International**
<http://www.multi-med.com/pdi/>
 - **PubMed**
<http://www.renalnet.org/renalnet/nephrology/nephrology1.cfm>
 - **RenalNet**
<http://www.renalnet.org/renalnet/nephrology/nephrology1.cfm>
 - **RenalWEB** <http://www.renalweb.com/>
- ## **Diyaliz Hastaları İçin Kaynaklar**
- **American Association of Kidney Patients**
<http://www.aakp.org/>
 - **American Kidney Fund**
<http://www.akfinc.org/>
 - **Cleveland Clinic Foundation Renal Diet Cookbooks**
<http://patientsupport.net/>
 - **Dialysis at Sea**
<http://patientsupport.net/>
 - **Dialysisfinder**
<http://www.dialysisfinder.com/>
 - **Dialysis Patient's Health Guide**
<http://nephron.com/dialysishg.html>
 - **Dialysis Units in the USA**
<http://nephron.com/usacgi.html>

- **FDA Consumer**
http://www.fda.gov/fdac/features/1998/198_dial.html
- **Health A to Z** <http://www.healthatoz.com/>
- **iKidney**
<http://www.healthatoz.com/>
- **Juvenile Diabetes Foundation**
<http://www.jdf.org/>
- **Kidney Helpers**
<http://www.consumermedhelp.com/KHcharts.html>
- **Kidney Patient's Guide**
<http://www.kidneypatientguide.org.uk/>
- **Kidney Transplant/Dialysis Association, Inc.**
<http://users.rcn.com/ktda.ma.ultranet/>
- **Life Options Rehabilitation Program**
<http://www.lifeoptions.org/>
- **Living Day-to-Day with Kidney Dialysis**
http://www.fda.gov/fdac/features/1998/198_dial.html
- **Medinex**
<http://www.mxsecure.com/>
- **MedExplorer**
<http://www.medexplorer.com/index.dbm>
- **National Kidney Foundation**
<http://www.mxsecure.com/>
- **NIDDK Publications On-line**
<http://kidney.niddk.nih.gov/>
- **PubMed**
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed/>
- **Renal Family Cookbook**
<http://www.multi-med.com/renal/>
- **Renal Nutrition Resources**
<http://www.kidney.org/professionals/CRN/>
- **Renalnet**
<http://www.renalnet.org/renalnet/renalnet.cfm>
- **Renal Support Network**
<http://www.renalnetwork.org/>
- **RenalWEB**
<http://www.renalweb.com/>
- **Renal World**
<http://www.renalworld.com/>
- **Virtual Dialysis**
<http://www.nephron.com/virtual.html>
- **WebRing of Dialysis Patient Sites**
<http://k.webring.com/hub?ring=kkrr>
- **World Medic**
<http://www.worldmedic.com/index.htm>

Dergiler

- **Advances in Renal Replacement Therapy**

<http://www2.arrrjournal.org/scripts/om.dll/serve?action=searchDB&searchDBfor=home&id=jarr>

- **American Journal of Kidney Diseases**
<http://www.ajkd.org>
- **American Journal of Nephrology**
<http://content.karger.com/ProdukteDB/produkte.asp?Aktion=JournalHome&ProduktNr=223979&ContentOnly=false>
- **Dialysis & Transplantation (e-neph)**
<http://www.eneph.com/>
- **Hypertension, Dialysis, & Clinical Nephrology (HDCN)**
<http://www.hdcn.com/>
- **Journal of Nephrology**
<http://www.sin-italia.org/jnonline/>
- **Journal of Renal Nutrition**
<http://www2.jrnjournal.org/scripts/om.dll/serve?action=searchDB&searchDBfor=home&id=jren>
- **Journal of the American Society of Nephrology (JASN)**
<http://www.wwilkins.com/JASN/>
- **Kidney & Blood Pressure Research**
<http://content.karger.com/ProdukteDB/produkte.asp?Aktion=JournalHome&ProduktNr=224258&ContentOnly=false>
- **Kidney International**
<http://www.blackwellpublishing.com/products/journals/xki.htm>
- **Nephrology Dialysis Transplantation**
<http://ndt.oupjournals.org/contents-by-date.0.shtml>
- **Nephron**
<http://content.karger.com/ProdukteDB/produkte.asp?Aktion=JournalHome&ProduktNr=223854&ContentOnly=false>

Nefroloji pratiğinde, özellikle ders hazırlamak için kullanılabilecek iki web sayfasından bahsetmek istiyoruz.

American Journal of Kidney Diseases (<http://www.ajkd.org>) dergisinde yayınlanmış örneklerden oluşan Renal Patoloji Atlasına <http://www3.us.elsevierhealth.com/ajkd/atlas/> sayfasından ücretsiz olarak ulaşmak mümkündür. Yine aynı derginin yeni başlatmış olduğu Core Curriculum in Nephrology (<http://www2.ajkd.org/scripts/om.dll/serve?action=open&location=ajkd/corecurriculum&id=ajkd&group=toe>) bölümünde ise aşağıdaki konularla ilgili pratikte kullanılabilir bilgilere ücretsiz ulaşmak mümkündür:

- Kistik ve kalıtsal böbrek hastalıkları,
- Periton diyalizi,

- Böbrek biyopsisine yaklaşım,
- Görüntüleme,
- Glomerüler hastalıklar.

<http://www.kidneyatlas.org/> adresinden ana editör-lüğünü Robert W. Schrier'in yapmış olduğu Atlas of Diseases of the Kidney isimli kitaba/atlasla ulaşılabilir. Bu kitap pdf formatındadır ve her dersle ilgili slide setleri powerpoint dosyası halinde hazırlanmıştır. Kitap 5 cilttir ve her cildin editörü farklıdır.

<http://www.nephron.com> sayfası da nefroloji pratiğinde kullanılabilecek bilgi sunmaktadır. Kullanıcılar bu web sayfası ile MDRD formülüne göre glomerüler filtrasyon değerini hesaplayabilirler. Nefrolojideki güncel gelişmeleri izlemek ve hasta eğitimi için yararlı bir sitedir. <http://nephron.com/renalorg.html> sayfası ile çok sayıda kuruluşa ulaşılabilir.

<http://www.cybernephrology.org/> sayfası Amerika'da Ulusal Böbrek Vakfı tarafından hazırlanan zengin içerikli bir web sayfasıdır. Buradan <http://www.cybernephrology.org/communication/commRelated.htm> aracılığı ile çok sayıda kuruluşun web sayfasına ulaşmak mümkündür.

Cochrane renal group, nefrolojide yapılan araştırmaları izleyen ve güncel bilgileri derleyen bir kuruluştur. <http://www.cochrane-renal.org/publications.php> sayfası aracılığı ile bir cd istenebilir ve kuruluşun çalışmalarını hakkında bilgi edinilebilir. Cochrane veritabanının kanıtı dayalı tıp uygulamaları için geliştirildiğini hatırlamak isterim.

Okuyuculara özellikle tavsiye ettiğim diğer 2 sayfa aşağıdadır.

- www.igan-world.org
- www.ndt-educational.org

Daha fazla Nefroloji içerikli web sayfası örneği verilebilir ama okuyucu ve internet kullanıcısı internet ortamında dolaşarak amacına uygun web sayfalarına kolaylıkla ulaşabilir. Biraz da genel konulardan bahsetmek istiyorum, bahsedeceğim sayfaların dili İngilizcedir. İngilizce dışındaki dillerle hazırlanmış web sayfaları da vardır ama bu web sayfaları hakkında bilgi edinmek için başka kaynaklara başvurulmalıdır.

Sağlık Sitelerine Genel Bir Bakış

İlk bahsedeceğim web sayfası Amerikan Ulusal Tıp Kütüphanesinin hazırladığı sayfa (kısaca PubMed). Bu sayfa aracılığı ile tıptaki gelişmeleri takip etmek, taramalar yapmak ve tıp dergilerinin son sayılarının içerik ve makale özetlerine ulaşmak mümkün. Tıbbi dergile-

rin içeriklerine dergilerin veya yayınevlerinin web sayfaları aracılığı ile de ulaşılabilir.

PubMed'in giriş sayfası:

- <http://www4.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed/>

Aşağıda belirtilen PubMed'in alt web sayfaları aracılığı ile dergilere veya yayıncılarına doğrudan ulaşılabilir, makale ısmarlayabilir (parasını ödemek koşulu ile), bazı makalelere ücretsiz ulaşılabilir veya değişik bilgiler edinebilirsiniz.

Dergilere veya yayınevlerine ulaşma:

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi?db=journals>

Makale ısmarlama:

http://www.nlm.nih.gov/loansomedoc/loansome_home.html

Bedava makaleler:

<http://www.pubmedcentral.nih.gov/>

Değişik bilgiler:

<http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/>

Sağlık ansiklopedisi:

<http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/healthtopics.html>

İnteraktif hasta eğitimi:

<http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/tutorial.html>

Kılavuzlara ulaşma:

<http://www.nhlbi.nih.gov/guidelines/>

Bugüne kadar gördüğüm hasta eğitimi konusundaki en iyi web sayfası. Dileğim en kısa zamanda benzer Türkçe bir web sayfası hazırlanmasıdır.

- <http://health.nih.gov/>
veya
- <http://www.nih.gov/health/consumer/conkey.htm>

Günümüzde tıbbi dergilerin çoğuna internet ortamında belli bir ücret karşılığı abone olarak ulaşmak mümkündür ve makalelerin tam metni (özetine ilaveten) elde edilebilir. Bazı dergiler geçici süre ücretsiz internetten ulaşım olanağı sunmaktadır. Bazı dergilerdeki makalelere ise basımdan itibaren belli bir süre (6 ay-2 yıl) geçtikten sonra ücretsiz ulaşmak mümkündür. <http://www.freemedicaljournals.com/> isimli sayfa ile dergilere (Ocak 2004 tarihinde 1320 dergi) ücretsiz ulaşılabilir. Bu sayfada tıbbi dergiler konularına ve dillerine göre de sınıflandırılmıştır. Ocak 2004 tarihi itibarı ile 15 adet Türkçe tıbbi dergi vardır.

Konulara göre:

<http://www.freemedicaljournals.com/htm/spec.htm>

Dillere göre:

<http://www.freemedicaljournals.com/htm/lang.htm>
Okuyucuya tavsiye edebileceğim diğer İngilizce web sayfaları:
http://health.nih.gov/result.asp?disease_id=69
<http://www.niddk.nih.gov/health/kidney/kidney.htm>
<http://www.medscape.com/internalmedicinehome>
<http://www.aafp.org>
<http://www.aap.org>
<http://www.acc.org>
<http://www.eatright.org>
<http://www.ama-assn.org>
<http://www.umanitoba.ca/outreach/chs>
<http://www.cma.ca>
<http://www.centerwatch.com>
<http://www.heartinfo.org>
<http://www.bloodpressure.com>
<http://www.nhlbi.nih.gov>
<http://www.wellness.com>
<http://www.lipidhealth.org/>
<http://www.altavista.com/>
<http://www.yahoo.com/>
<http://www.lycos.com/>
<http://www.google.com.tr/>

Son 4 web sayfası arama motorlarıdır. Özellikle google arama motoru aracılığı ile gelişmiş arama (advanced search) seçeneği kullanılarak sunum veya pdf dosyalarına ulaşmak da mümkündür.

Türkçe Siteler

Biraz da Türkçe içerikli sitelerden bahsetmek istiyorum.

<http://www.iyinet.com/> isimli sayfa hem arama motoru barındıran, hem de listeleri olan bir web sayfasıdır.

http://ara.iyi.net/kategori.php?kategori=Saglik_ve_Tip üstteki web sayfasının sağlık bölümüdür. Bu sağlık bölümünün listesinin üst basamaklarında yer alan web sayfaları aşağıda sunulmuştur. Web sayfalarının ziyaretçi sayısı arttıkça listede üst basamaklara çıkmaktadırlar ama ziyaretçi sayısı ile web sayfasının kalitesi arasında her zaman birebir bir ilişki bulunmayabilir. Hedef kitlesi sınırlı olan bir web sayfasının ziyaretçi sayısı daha az olacaktır.

<http://www.doktorhakan.com/>
<http://www.hekimce.com/>
<http://gebelik.org/>
<http://jinekoloji.net/>
<http://www.revir.com/>

<http://www.populermedikal.com/>
<http://www.yasamsaglik.com/>
<http://www.bitki.org/>
<http://www.genetikbilimi.com/>
<http://www.turkmedikal.net/>
<http://www.yesilelma.com/>
<http://www.medikalfuar.com/DUhome/default.asp>
<http://www.tiprehberi.com/>
<http://www.mumcu.com/html/>
<http://hiperlist.cjb.net/>
<http://www.dishekimi.net/>
<http://kusburnu.cjb.net/>
<http://www.medikal-market.com/>
<http://kolesterol.ada.net.tr/>
<http://www.saglik-rehberi.com/>
<http://www.eskisehir.net/saglik/>
<http://www.fizyoterapi.com.tr.tc/>
<http://www.internetdoktoru.com/>
<http://www.geocities.com/HotSprings/Resort/9484/>
<http://www.medikalsifreler.com/>
<http://cinsellikvehayat.com/>
<http://www.doktoy.com/>

Bu web sayfaları arasında alternatif tıp hakkında bilgi veren veya doğal(!) tedavi yöntemi öneren web sayfaları da vardır. Üst sıralardaki web sayfaları genellikle beslenme ve kadın doğumla ilgilidir.

<http://www.geocities.com/HotSprings/Resort/9484/> ve <http://kolesterol.ada.net.tr/> isimli sayfalar sırası ile hipertansiyon ve kolesterolü yüksek olan hastaları bilgilendirmek için tarafımdan hazırlanmıştır. Hipertansiyonla ilgili site ilk Türkçe sağlık web sayfalarından birisidir.

Aşağıda belirtilen web sayfalarının çoğu da <http://www.iyinet.com/> isimli sayfa gibi hem arama motoru barındıran, hem de sağlık listeleri barındırır.

<http://www.arabul.com/Skins/4570/default.asp>
<http://www.arabul.com/Kategori.asp?parameterlist=10>
<http://www.siterehberi.com/>
<http://www.superonline.com/>
<http://kategori.superonline.com/av/category/0,1163,100000,00.html>
<http://www.turk.net/>
<http://saglik.turk.net/>
<http://www.e-kolay.net>
<http://www.e-kolay.net/saglik/index.asp>
<http://hiperlist.cjb.net/>
<http://www.zirve100.com/>
<http://www.zirve100.com/default.asp?cat=10>

Türkçe içerikli yararlanılabilecek diğer web sayfaları:

T.C. Sağlık Bakanlığı:

<http://www.saglik.gov.tr/>

Türk Tabipleri Birliği:

<http://www.ttb.org.tr/>

Ankara Tabip Odası:

<http://www.ato.org.tr/>

İstanbul Tabip Odası:

<http://www.istabip.org.tr/>

Türk Nefroloji Derneği:

<http://www.tsn.org.tr/>

Yüksek Öğrenim Kurumu:

<http://www.yok.gov.tr/>

Pratisyen Hekimlik Derneği:

<http://www.pratisyenlik.org/>

veya

<http://med.cu.edu.tr/phd/giris.html>

<http://www.tsn.org.tr/> Türk Nefroloji derneğinin resmi web sayfasıdır. Bu sayfa aracılığı ile dernek hakkında genel bilgiler, derneğin aktiviteleri ve yayınlarına ulaşmak mümkün olabilir. Ülkemizde nefroloji konusundaki gelişmelerin izlenebileceği en iyi web sayfasıdır.

Diğer Türkçe içerikli web sayfaları:

<http://www.tusdata.com/>

<http://www.pretusonline.com/home.asp>

<http://www.saglik-info.com/>

<http://www.kanbankasi.gen.tr/ana-sayfa.phtml>

<http://www.kanbankasi.gen.tr/acil-kan-duyulari.phtml>

<http://abone.turk.net/dcan>

<http://www.ilkyardim.org>

<http://www.tkv.org.tr>

<http://www.tkd.org.tr>

<http://www.indeksmedikal.com>

<http://www.tip2000.com>

<http://www.medicallist.net/>

<http://www.mdanderson.org/languages/turkish/>

Daha fazla Türkçe içerikli web sayfası örneği verilebilir ama okuyucu ve internet kullanıcısı internet ortamında dolaşarak amacına uygun web sayfalarına kolaylıkla ulaşabilir.

Elektronik Tartışma Grupları

Son bahsetmek istediğim konu elektronik tartışma grupları. Bu gruplar aracılığı ile hekimler-hastalar bilgi-

lerini tartışabilirler. Çok sayıda tartışma grubu vardır. Her elektronik tartışma grubu aynı zamanda bir web sayfasıdır. Diyaliz hekimlerinin bir araya geldiği bir elektronik tartışma grubunun yöneticisiyim, size bu elektronik tartışma grubunu tanıtarak bu grubun işlevlerini açıklamak istiyorum. Grubun adı **diyaliz**.

Grubun web sayfasının adı:

<http://groups.yahoo.com/group/diyaliz/>

Bu grubun aktivitelerini izlemek için üye olmak gerekir. Üye olmak için:

diyaliz-subscribe@yahoogroups.com adresine boş bir elektronik posta atmak gerekir, elektronik grup yöneticisi isteğinizi onaylarsa üye olabilirsiniz (bazı elektronik tartışma gruplarında yöneticinin onayına gerek olmayabilir). İsterseniz doğrudan elektronik tartışma grubu yöneticisine de elektronik posta atabilirsiniz (adresi diyaliz-owner@yahoogroups.com). Üye olduğunuz gruba elektronik posta yollamak için diyaliz@yahoogroups.com adresine mektup yollayabilirsiniz. Üye olduğunuz gruptan çıkmak isterseniz diyaliz-unsubscribe@yahoogroups.com adresine boş bir elektronik posta atmanız yeterlidir. Eğer bir diyaliz hekimi iseniz bu elektronik tartışma grubuna üye olmanızı tavsiye ederim. Bu grup aracılığı ile hastaları tartışıp, diyaliz hastaları hakkındaki güncel bilgileri takip edebilirsiniz.

Burada diyaliz kelimesi ortak noktadır ama başka bir gruba üye olmak isterseniz veya aktivitesini izlemek isterseniz sadece **diyaliz** yerine diğer elektronik tartışma grubunun ismini yazmanız yeterlidir. Örneğin **antibiotic** tartışma grubuna katılmak isterseniz antibiotic-subscribe@yahoogroups.com adresine boş bir elektronik posta atabilirsiniz. Türkçe bir elektronik tartışma ortamıdır, **antibiotic** ismine aldanmamak gerekir.

Son yıllarda kullanımı giderek artan cep veya avuç içi bilgisayarları ile ilgili 2 adet web sayfası vermek istiyorum.

• <http://www.isilo.com/index.htm>

• <http://palmdocs.org/>

Bu yazıda sizlere nefroloji ve sağlıkta internet kullanımını hakkında kısa bir giriş yaptım. Okuyucu, internetin sunduğu olanakların çok fazla olduğunu hiçbir zaman aklından çıkarmamalı ve kendini geliştirmeye açık tutmalıdır.

Önemli not: Bu yazıda bahsettiğim web sayfalarının listesini ve bu yazının tam metnini ilksertekin@superonline.com adresinden ücretsiz isteyebilirsiniz.